

SOCIJALNA PSIHOLOGIJA VREDNOSTI

NAČIN REALIZACIJE KURSA

Nastava se organizuje po principu konsultativnog, istraživačko-projektnog rada. Studenti i studentkinje u malim grupama rade na izboru teme, pripremi projektne ideje i pisanju istraživačkog rada na temu odnosa vrednosti sa drugim relevantnim psihološkim fenomenima od interesa. Radovi se oslanjaju na sekundarne analize: postojeće baze podataka (velika komparativna istraživanja, lokalne studije) i druge relevante materijale (tekstualni sadržaji; baze vizuelnog materijala i slično).

PLAN RADA PO NEDELJAMA

Nedelja	Teme / fokus	Aktivnosti studenata/kinja	Uloga nastavnika	Ishodi učenja
1.	Uvod u kurs i koncept vrednosti	Upoznavanje sa ciljevima kursa; diskusija: „Šta su vrednosti i kako ih proučavamo?“; predstavljanje mogućih tematskih oblasti.	Uvodna diskusija, postavljanje okvira i kriterijuma za rad.	Razumevanje osnovnih teorijskih pristupa vrednostima (Schwartz, Rokeach, itd.) i upoznavanje sa raspoloživim resursima.
2-3.	Izbor teme i formiranje grupa	Studenti/kinje formiraju grupe (3–4 člana/ice) i biraju temu koja ih zanima; razrada istraživačkog pitanja.	Konsultacije o izboru teme; usmeravanje na izvore i metod.	Studenti/kinje definišu fokus svog mini-projekta.
4-5.	Priprema projektne ideje	Grupe izrađuju kratki plan istraživanja; pretražuju literaturu i baze podataka.	Konsultativni sastanci sa svakom grupom (20–30 min po grupi).	Sposobnost formulacije istraživačkog pitanja i plana.
6.	Prezentacija projekta istraživanja	Grupe finalizuju nacрте radove i pripremaju prezentaciju.	Povratne informacije na projekte.	Sposobnost interpretacije i sažetog predstavljanja rezultata.
7.	Uzajamno recenziranje projekata	Svaka grupa dobija povratnu informaciju od nastavnika i koleginica i kolega.	Moderiranje kratke recenzentske sesije; evaluacija recenzija.	Kritička razmena i refleksija o istraživačkom procesu.
8-10.	Prikupljanje i obrada podataka / materijala / pisanje rada	Grupe rade samostalno: prikupljaju sekundarne podatke, analiziraju članke, pripremaju analitički okvir.	Dostupan za individualne konsultacije (online ili uživo).	Primena teorije na konkretne materijale, veštine pisanog naučnog izražavanja i kritičkog čitanja.

STRUKTURA BODOVA NA PREDMETU

Projekat istraživanja –	30 bodova
Prezentacija projekta –	10 bodova
Uzajamne recenzije projekata –	10 bodova
Istraživački rad –	50 bodova

SADRŽINSKE INSTRUKCIJE ZA IZRADU ISTRAŽIVAČKOG RADA

Tip 1: Sekundarna empirijska analiza (kvantitativni pristup)

Opis:

Grupe analiziraju postojeće baze podataka (npr. *European Values Study*, *World Values Survey*, *European Social Survey*) istražujući odnose između vrednosti i drugih varijabli (npr. religioznost, subjektivno blagostanje, obrazovanje, zdravstveno ponašanje, političke orijentacije).

Predlozi tema:

- Razlike u vrednosnim orijentacijama među starosnim grupama u Srbiji
- Odnos između vrednosti samoojačavanja i zadovoljstva životom
- Vrednosni korelati protestnog ponašanja

Tip 2: Teorijski rad**Opis:**

Studenti biraju jedan teorijski pristup vrednostima i analiziraju ga u svetlu neke savremene teme ili društvenog fenomena. Rad može biti konceptualan, kritički ili komparativan (npr. poređenje dva teorijska modela).

Predlozi tema:

- Poređenje Rokičevog i Švarcovog modela vrednosti
- Kritički pregled primene teorije vrednosti u kliničkoj psihologiji
- Psiho-leksički pristup vrednostima: dometi i ograničenja

Tip 3: Pregledni rad**Opis:**

Studenti izrađuju sistematski ili narativni pregled istraživanja o nekoj temi vezanoj za vrednosti. Cilj je da integrišu postojeće nalaze i prikažu trendove u istraživanjima.

Predlozi tema:

- Vrednosti i generacijske razlike: pregled istraživanja
- Vrednosti i politička ideologija: pregled nalaza
- Promena vrednosti u postsocijalističkim društvima

Tip 4: Kvalitativna analiza (interpretativni pristup)**Opis:**

Studenti analiziraju mali korpus tekstualnog materijala (npr. medijske članke, javne govore, reklame, sadržaje na društvenim mrežama) i ispituju kako se vrednosti izražavaju i normativno grade u diskursu.

Predlozi tema:

- Predstavljanje vrednosti porodice u medijima
- Diskurs o radu i uspehu u javnom prostoru
- Vrednosti univerzalizma u parolama sa studentskih protesta

FORMALNE INSTRUKCIJE ZA IZRADU ISTRAŽIVAČKOG RADA

Naslov rada

Dajte jasan, informativan naslov koji odražava suštinu rada.

Sažetak (do 150 reči)

Ukratko predstavite temu, cilj, metod i glavne nalaze rada.

1. Uvod

Predstavite temu, teorijski okvir i istraživačko pitanje. Objasnite zbog čega je tema značajna i kako se uklapa u širi kontekst socijalne psihologije vrednosti.

2. Teorijski okvir

Opišite relevantne teorije i modele vrednosti (npr. Rokič, Švarc, Inghart). Povežite ih sa svojom temom i definišite ključne pojmove.

3. Metod / pristup

U zavisnosti od tipa rada, objasnite svoj pristup:

- Za empirijski rad: opišite izvor podataka, varijable, metode analize.
- Za teorijski rad: objasnite kako pristupate poređenju teorija ili konceptualnoj analizi.
- Za pregledni rad: navedite kriterijume pretrage i izbora radova.
- Za kvalitativni rad: opišite materijal i metod analize (npr. tematska analiza, diskurzivna analiza).

4. Analiza i rezultati

Prikažite rezultate analize, interpretirajte nalaze u skladu sa teorijskim okvirom. Koristite tabele ili grafikone, tamo gde je to smisleno.

5. Diskusija i zaključak

Razmotrite značenje nalaza, njihova ograničenja i moguće implikacije. Predložite pravce za buduća istraživanja ili praktične preporuke.

Literatura

Navedite sve korišćene izvore prema APA 7 standardu.

Primer: Schwartz, S. H. (1992). Universals in the content and structure of values. *Advances in Experimental Social Psychology*, 25, 1–65.

KRITERIJUMI OCENJIVANJA

Kriterijum	% bodova	Opis
Jasnoća i fokus teme	20	Tema je precizno definisana, pitanje jasno formulisano.
Teorijsko utemeljenje	25	Korišćene su relevantne teorije i pojmovi, pravilno interpretirani.
Analiza i argumentacija	25	Analiza je dubinska, logična i podržana podacima.
Struktura i stil pisanja	15	Tekst je koherentan, dobro organizovan i gramatički korektan.
Reference i etičnost rada	15	Ispravna upotreba izvora i pravilno navođenje literature.

LITERATURA NA KURSU

Pavlović, Z. (2021). *Psihologija vrednosti*. Institut za psihologiju.

Popadić, D., Pavlović, Z., & Žeželj, I. (2018). *Alatke istraživača*. Clio i Institut za psihologiju.

KORISNI IZVORI

[Psihologija vrednosti](#) – knjiga koja je osnovna literatura na kursu.

[European Social Survey \(ESS\)](#) — akademski vođena, komparativna studija koja se na svake dve godine sprovodi u više od 30 evropskih zemalja; meri stavove, uverenja i ponašanja građana (koristi i Švarcove upitnike o vrednostima).

[World Values Survey \(WVS\)](#) — međunarodna studija vrednosti, stavova i uverenja koja pokriva veliki broj zemalja u čitavom svetu; daje podatke za analizu promene kulturnih i društvenih vrednosti kroz vreme.

[European Values Study \(EVS\)](#) — veliko evropsko istraživanje koje se bavi osnovnim ljudskim vrednostima (npr. ideje, uverenja, stavovi) u stanovništvu Evrope, sa naglaskom na teme kao što su porodica, posao, religija, politika i društvo.

[Repozitorijum Švarcovih instrumenata](#) – Sadrži veliki broj različitih varijanti Švarcovih upitnika i instrukcije za analizu podataka.

[Protestografija](#) – digitalni arhiv transparenata sa aktuelnih studentskih protesta u Srbiji.

[Lokalno-nacionalna istraživanja](#) – baze podataka koje su na raspolaganju za svrhe ovog kursa, biće deljene u dogovoru sa predmetnim nastavnikom (npr. istraživanja koja uključuju vrednosti i neke druge relevantne psihološke fenomene, Live Better 1 studija, Serbian Value dictionary i slično).